

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ

ВІСТНИК.

КНИЖКА XII.

За грудень 1901 року.

З М І С Т

дванацятої книжки за грудень 1901 року.

	Стор.
<i>Над морем</i> , фрагмент, П. Карманського	253 - 256
<i>Московська „каверза“</i> , оповіданє Гр. Коваленка-Кол.	256 - 261
<i>Вирід</i> , оповіданє Осипа Шпитка (конець)	262 - 288
<i>Між духовними батьками</i> , нарис Антипа Гонти	289 - 298
<i>Візія костей</i> , Л. Т.	299 - 300
<i>За один рік</i> , нарис Андрія Верховинця	301 - 313
<i>На півночі</i> , Ю. С.	314 - 316
<i>Перед досвітом</i> , драма Стефана Вакано (конець)	217 - 350
<i>Поручник Густль</i> , новеля Артура Шніцлера (конець)	351 - 360
<i>Із переспівів Павла Грабовського :</i>	
I. Ілля Муромець	361 - 362
II. Сьвятогор	262 - 363
III. Як перевелись богатирі на сьвятій Руси	363 - 364
<hr/>	
<i>Народопросьвітні книжки</i> , Вільхівського	112 - 127
<i>Зі споминів засланого без суду</i> , Миколи Ковалевського (конець)	128 - 149
<i>Сервітути і розмежованя ґрунтів на правобережній Україні</i> , Ф. І. Немоловського	150 - 158
<i>Уваги на сучасні теми :</i>	
VIII. Справа українсько-руського університету у Львові, Володимира Гнатюка	159 - 175
XI. Федькович концертант і прелєгент, Івана Франка	175 - 177
X. З поля народньої осьвіти в Росії, В. Д.	177 - 179
XI. Соті роковини прилученя Грузії до Росії, Українця	179 - 180
<i>Хроніка і бібліоґрафія</i>	23 - 30

У Львові, 1901. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 32, 8^о. Ціна 20 сот.

Старохристиянські легенди. Із книги „Народовіщаніє“ вибрав і переклав **Володимир Гнатюк.** (Видавництво Товариства „Просьвіта“. Ч. 259. У Львові, 1901. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 32, 8^о. Ціна 20 сот.)

Оцінка нарисів програми української партії соціалістичної. (Видання С. Д. Ч. 1). Львів, 1901. З друкарні уділової. Ст. 16, 16^о. Ціна 4 коп.

Святий Листь Счастья. Пздание редакції „Просьвіченія“ вь Вѣднн. Книгопечатня Фридр. Яспера. Ст. 20, 8^о. Ціна 30 сот. Се дуренька брошурка для піяків, яких має вона виділити з піянства. Може бути, що вона того докаже. *Р.*

Временникъ Ставропигійского Института сь мѣсяцесловомъ на годъ обыкновенный 1902. Годъ изданія XXXIX. Львовъ, 1901. Изъ типографіи Ставропигійского Института. Ціна 90 сот. Розпочав ся сезон календарів. Про „Временникъ“ говорили ми докладнійше минулого року, тому тепер обмежимо ся на короткій згадці, бо інакше прийшло-б ся нам повторяти торічні закиди, тому що й тепер новно там помилок в інформаційній, і повно дурниць в белетристичній частині. Теперішня книжка ріжнить ся від попередної тільки тим, що белетристичний її відділ складаєть ся з ріжних коротеньких статей, але вартости не мають вони ніякої, не згадуючи вже про чудернацьку мову. *В.*

Ілюстрований Календарь Общества имени Михаила Качковского на годъ звичайный 1902, числящий 366 дней. Годъ XVIII. Львовъ, 1901. Типографія Ставропигійского Института. Ціна 60 сот. Отсей календарь без порівняня ліпший від Ставропигійського що до змісту, за те що до мови та напряду мало в чому йому уступає. Взірці його говору шкода навіть наводити, бо воно й так на ніщо не придаєть ся. За те подам тут кілька імен „славних Русинів“, яких автори наводять у поминальнім календарі, бо вони можуть цікавити ширшу публику. З одного боку фігурують між тими „Русинами“: Пушкин, Глинка, Жуковский, Карамзин, Скобелев, Татищев, Хомяков, Погодин і ин.; з другого такі „славнозвісні“ мужі: Маціевский, Ничай, Салагин, Палюх, Жуковский, Добельский, Левич і ин. Шкода, що поминено там зовсім Катерину II, Олександрів, Миколу, Ростопчина, Дренгельна, Каткова, Муравйова та Юзефо-

вича, бо чи вони не такі самі „Русини“ або не „славнозвісні“? *В.*

Ілюстрований Народний Календар Товариства „Просьвіта“ на рік звичайний 1902. Річник XXV. Коштом і заходом товариства „Просьвіта“. У Львові, 1902. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Зміст: 1) Часть календарека. Ст. 1—36. 2) Поминальний календар славних Русинів. Ст. 1—3. 3) Устав церковный. Ст. 4—40. 4) Часть інформаційна. Ст. 1—45. 5) Часть господарека і поучаюча. Ст. 48—96. 6) Часть літературна. Ст. 1—30. 7) Оповістки. Зміст літературної частини такий: а) Вічний Жид, оповіданє. б) Олександр Кониський, некрольог. в) Сон рибака, оповіданє. г) Як чоловік став конем. д) Колоски. е) Сьмішне. Інформаційна частина сього календаря, як звичайно, богата і не має помилок, або лише дуже незначні. За те літературний відділ сього року за малий і за мало ріжнородний. Відділ „Просьвіти“ повинен би більше звертати уваги на якість календаря, бо він найбільше може з'єднати членів „Просьвіти“ своїм добіриним, багатим і ріжнородним змістом. *В.*

Ілюстрований Буковинський Православний Календар на рік звичайний 1902.

Виданя „Руської Бесіди“ в Чернівцях, ч. 164. Рочник XXIX. Чернівці, 1901. З друкарні товариства „Руска Рада“. Ст. 132+оповістки, вел. 8^о. Ціна 80 сот. Отсей календар призначений в першій мірі для буковинських селян, тому й зміст його на скрізь популярний. Він складаєть ся тільки з трьох частин: 1) Календарської; 2) Інформаційної; 3) Для науки і забави: та в них зібрано все, що може придати ся буковинському селянинові і зацікавити його. Незвичайно велике число ілюстрацій становить також не малу атракцію для селян. Нас найбільше може тішити сей обяв, що цілий календар — із виїмком дра Стоцького — зложенний самими буковинськими силами: в ньому взяли участь: Воробкевич, Попович, Сянюк, Маланчук, Семака, Маковевич, Карбулицький, Бажанський — як видно, деякі мало або й зовсім не знаєт ще в нас. Із того можна вносити, що буковинські Русини підносять ся щораз вище культурно і виробляють у себе щораз нові інтелігентні сили. Дуже також радісний обяв, що в цілім тім руху беруть велику участь тамошні учителі; ми знаємо, що там пнний відносини у школі, як у Галичині, але складати все на відносини — трохи за багато.

Живого, енергічного чоловіка, з залізною волею, не зломить ніщо і не захає його до мишачої дірки. І коли-б у нас між учителями були такі люди, то й вони дали-б себе почути не в сім то в іншому напрямі народньої роботи, але видно, що їх такі нема... хоч учителів у порівнянню з Буковиною така сила! Варго-б дуже подумати над тим, чому воно в нас так, а не інакше, і що зробити, аби сей невідрадний стан змінив ся на ліпше. В.

Товариш. Ілюстрований Календар на рік звичайний 1902. Накладом С. Горюка і Спілки. Львів, 1901. З друкарні В. А. Шийковського. Ст. 18²+18 нenum., 8°. Ціна 1 кор. Отсе безперечно один із найліпших календарів, які у нас коли небудь виходили. Зміст його так різномірний, що кождий чоловік може найти в ньому щось цікаве для прочитання. Тут подані всякі власті, державні і автономні; інституції і товариства, фінансові, асекураційні і ин.; карти зьвездистого неба (популярна астрономія); приписи військові і розміщене війська; господарські ради; руські товариства: наукові, просвітні, шкільні і ин.; приписи поштові і залізничні; як вибрати собі званс; багато дрібних заміток і статей і т. п. Подано також значне число ілюстрацій. Словом, се такий календар, який може дати почин до цілковитої зміни теперішних наших видавництв того рода, що очевидно вийшло-б їм тільки на користь. Вправді висловлені там подекуди гадки, на які не кождий згодив би ся без застереження, але се вже річ особистого погляду і смаку — тай вони гублять ся поза иньшими, дуже цінними інформаціями. В.

Сатирично-гумористичний Календар пекольний на рік звичайний 1902. Заходом сатирично-пол. часописи «Антихрист». Накладом Николая Грабчука. Чернівці, 1901. З друкарні товариства «Руска Рада». Ст. 98+оповістки. Ціна 36 сот. Головна вага сього календарика — його літературний відділ, а не інформаційний, як пр. у кал. Просьвіти. Відділ сей досить різномірний, та особливо увагу звертають у ньому на себе статейки про польсько-русські відносини. Так різко про них досі не писано в нас навіть у часі виборів, коли роз'ярєне може справді дійти до найвисшого степеня. Се замітна проява особливо тепер, коли Поляки наступають на Русинів збитими фалангами, без ріжничі політичних програм, на всіх позиціях. Вона вказує, що і у Русинів починають виробляти ся непримиримі націоналі, яких досі не було. Розумієть ся, що вони виробляють ся в першій мірі під впливом такої польської преси, як *Dziennik Polski, Gazeta Narodowa, Przedświat, Przegląd, Czas* і т. д. Та коли, чieso їх зростає так, що зможуть виступити з більшою силою, то сумніваю ся, чи се вийде на користь польських учителів і чи вони osiąгнуть те, що своїм систематичним поступуванем хотіли osiąгнути В.

Календарик на звичайний рік 1902. Львів, 1902. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Накладом філії «Руского Тов. педагогічного» в Коломиї. Ціна 25 сот.

Богдан Барвіньський. З'їзд галицького князя Данила з угорським королем Белею IV в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів, 1901. Накладом автора. З друкарні В. А. Шийковського. Ст. 18, 16. (Відбитка з «Руслана».)

III. З газет і журналів.

„**Научное Обзоріє**“ друкує тепер більшу працю д. Ів. Степенка про Котляревського п. н.: «Иванъ Петровичъ Котляревскій. Историко-литературный очеркъ». В.

„**Одесскія Новости**“ помістили в ч. 5159 статью присвячену д. Мордовцеву з нагоди його 70-літних уродин. Газета говорить про його популярність, називає його горячим і щирим «українофілом», оборонцем української народности від нападів шовіністів та чесним, освіченим

письменником. Подає також характеристику його літературної діяльности. В.

«**Slovanský Přehled**» надрукував у 2 ч. за сей рік статью Вол. Гнатюка про український університет у Львові, п. н. «*Universita Lvovská a požadavky Rusinů*». При тій нагоді зазначаємо, що «*Slov. Přehled*» (Praha, Pštrossova ul. č. 188 — II) є найліпшою часописею, що подає найвірнійші вiсти з життя всіх Славян. Хто хоче стояти про те au courant того, що дієть ся в теперішній